

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۳۶. حوزه زنان و خانواده

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۲۹۰۰

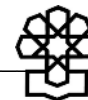
اسفندماه ۱۳۹۱

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده.....	۲
مقدمه.....	۲
۱. بررسی اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کشور.....	۳
۲. مقایسه برنامه‌های حوزه زنان خانواده با مواد برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.....	۱۵
پیشنهادها.....	۱۶
منابع و مأخذ.....	۱۷

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۳۶. حوزه زنان و خانواده

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۲ در مجلس شورای اسلامی در راستای ارتقای کارآیی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبنای قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟

- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هریک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل‌ونقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هریک از بخش‌ها چیست؟

- **بررسی آثار:** آثار تخصیص اعتبارات به هریک از بخش‌ها چیست؟ به‌عنوان مثال با هزینه‌کرد اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه، شاخص‌های هریک از حوزه‌های بخشی و فرابخشی (مانند کشاورزی، فرهنگ، امنیت، آموزش، سلامت و...) چه تغییری خواهند کرد؟

- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که درصدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهاد‌های جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.

- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.

- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس بجای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

چکیده

یکی از مهمترین نکات قابل توجه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور در حوزه زنان و خانواده «مجاز شناخته شدن دستگاه‌های اجرایی به هزینه‌کرد یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای خود به‌استثنای فصول (۱) و (۶) در امور مربوط به زنان و خانواده و جوانان» است. امری که هرچند نکته مثبتی در توجه به مسائل زنان و خانواده تلقی می‌شود، اما به‌علت «مجاز بودن دستگاه‌های اجرایی در آن» هزینه‌کرد آن در هاله‌ای از ابهام است.

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲، اعتبار برنامه ساماندهی ازدواج جوانان (متعلق به وزارت ورزش و جوانان) و برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده (متعلق به مرکز امور زنان و خانواده) کاهش یافته است، امری که با توجه به کاهش نرخ ازدواج و افزایش آمار طلاق در کشور چندان مثبت به‌نظر نمی‌رسد.

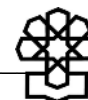
نکته قابل تأمل دیگر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲، انتقال شورای فرهنگی اجتماعی زنان به زیرمجموعه دستگاه‌های نهاد ریاست جمهوری است که مغایر با اساسنامه شورا صورت گرفته است. تطبیق مواد مرتبط با حوزه زنان و خانواده در برنامه پنجم توسعه با برنامه‌های مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد بسیاری از مواد این برنامه از جمله توانمندسازی زنان سرپرست خانواده، سند ملی امنیت بانوان و کودکان و برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ انعکاس نیافته است.

مقدمه

موضوع زنان و خانواده از مسائل بسیار مهم و استراتژیک کشور و بنابر گفته مقام معظم رهبری از «مسائل درجه یک کشور»^۱ است. بدین ترتیب، توجه ویژه به این حوزه و تقویت زیرساخت‌های آن ضروری است. یکی از امکان‌های پیش روی دولت جهت تقویت این بخش و توجه ویژه به موضوع زنان و خانواده تخصیص اعتبار در قوانین سنواتی بودجه‌ای برای دستگاه‌ها و موضوعات مرتبط به این حوزه می‌باشد.

با توجه به اعلام وصول لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، گزارش پیش رو تلاش دارد، ضمن توصیف موضوعی اعتبارات این حوزه و بررسی خلأهای آن، به ارائه پیشنهادهای در این حوزه بپردازد.

۱. «مسئله زن و خانواده برای کشور، جزء مسائل درجه یک است» بیانات مقام معظم رهبری در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۴.

۱. بررسی اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کشور

اعتبارات این حوزه را از چهار منظر می‌توان مورد بررسی قرار داد:

الف) بررسی اعتبارات و تسهیلات لحاظ شده در ماده واحده،

ب) بررسی اعتبارات دستگاه‌های اصلی مرتبط با حوزه زنان و خانواده،

ج) بررسی اعتبارات برنامه‌ای حوزه زنان و خانواده،

د) بررسی اعتبارات لحاظ شده در ردیف‌های متفرقه برای موضوع زنان و خانواده.

الف) بررسی اعتبارات و تسهیلات لحاظ شده در ماده واحده

در ۶ بند از بندهای ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور به موضوع زنان و خانواده اشاره شده است. ۳ بند از این بندها، با موضوع حمایت از خانواده شهدا، یک بند جهت پوشش بیمه‌ای عائله درجه یک کارمندان زیرمجموعه صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، یک بند در راستای مجوزبخشی به مرکز امور زنان و خانواده جهت فعالیت‌های اجرایی و یک بند در راستای اعطای امتیاز کمک‌هزینه فوت و ازدواج در سال ۱۳۹۲ تنظیم شده است. در ادامه هریک از بندها در مقایسه با قانون سال ۱۳۹۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

بند «۱-۳-۱۳» پرداخت دیون و مطالبات ایثارگران

بند «۱-۳-۱۳» مجموع مبالغ حاصله فوق و یا واگذاری‌ها، بابت مطالبات و دیون ناشی از رأی دیوان عدالت اداری و محاکم قضایی و نیز ایفای تعهدات دستگاه‌های اجرایی و مطالبات قانونی ناشی از این قانون و قوانین بودجه سال ۱۳۹۱ و قبل از آن دولت و دستگاه‌های اجرایی مذکور و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه آنها به اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی، عمومی غیردولتی و خصوصی به‌ویژه پیمانکاران، مشاوران، سازندگان تجهیزات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون و قوانین بودجه سال‌های قبل، بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت و تعهدات ارزی و ریالی فاینانس خارجی و داخلی، فروشندگان برق بخش خصوصی، صندوق‌ها، بیمه‌ها و بانک‌های دولتی، غیردولتی و خصوصی، ایثارگران، جانبازان، آزادگان و خانواده معظم شهدا و مفاد قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴، طرح اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی و حسب مورد پرداخت، هزینه، مصرف و یا تسویه و یا تهاتر می‌شود.

* این بند در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ ذیل بند «۱-۳-۲۴» عیناً تکرار شده بود.

بند «۶۳» - مکلف ساختن صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح به اجرای بیمه درمان تکمیلی عائله درجه یک تحت پوشش

بند «۶۳» صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلفند به منظور اجرای بیمه درمان تکمیلی بازنشستگان کشوری و لشگری و عائله درجه یک تحت پوشش، اقدامات لازم را انجام دهند. هزینه‌های مربوط به نسبت برابر توسط بیمه شده، دولت و سازمان بیمه‌گر (صندوق بازنشستگی) تأمین خواهد شد.

* این بند در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ در بند «۶۶» عیناً تکرار شده بود.

بند «۶۷» - اعطای تسهیلات مسکن به فرزندان، همسران و والدین شهدا

در اجرای بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانک‌های عامل مکلف است در سال ۱۳۹۲ به تعداد یکصد هزار نفر از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهدا، فرزندان جانبازان بالای هفتاد درصد (۷۰٪)، همسران و والدین شهدا فاقد مسکن که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده‌اند، تسهیلات خرید یا ساخت مسکن اعطا نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

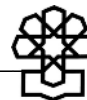
* این بند که در راستای بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران^۱ تنظیم شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ (بند «۶۹») نیز تکرار شده بود.

بند «۶۸» - مکلف ساختن کلیه دستگاه‌های اجرایی به اجرای احکام برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه در حوزه خانواده شهدا و ایثارگران

«۶۸» - دستگاه‌های اجرایی و دارندگان ردیف مکلفند نسبت به اجرای کلیه احکام مربوط به خانواده شهدا، ایثارگران و خانواده آنان که در برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اسلامی ایران به آن تصریح شده است در سقف بودجه مصوب اقدام نمایند.

* این بند در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور بند «۷۱» تکرار شده است.

۱. «ل» - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است تا پایان برنامه، مسکن جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا پنجاه درصد (۵۰٪) را که حداقل دو سال سابقه حضور در جبهه داشته‌اند و همچنین آزادگان و فرزندان شهدا و جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن را در صورتی که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده‌اند تأمین نماید.

بند «۶۹» - فراهم کردن امکان تحصیل رایگان برای خانواده‌های ایثارگران

«۶۹» - تحصیل ایثارگران و مشمولان بند «ک» ماده (۲۰) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اسلامی ایران^۱ در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی اعم از دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی دولتی، رایگان است. هزینه‌های مربوط به دانشگاه پیام‌نور، دانشگاه‌های علمی و کاربردی و دوره‌های شبانه و همچنین مراکز آموزشی و پژوهشی غیردولتی از طریق دستگاه‌های ذیربط اعم از بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) در ابتدای هر نیمسال تحصیلی پرداخت می‌شود.

* این بند نیز در سال گذشته در بند «۷۰» عیناً ذکر شده بود. با این تفاوت که در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ حافظان کل قرآن کریم نیز مشمول این بند بودند.

بند «۷۰» - در نظر گرفتن درصدی از اعتبار برای امور مرتبط با زنان، خانواده و جوانان

«۷۰» - مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مجازند تا فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرایی در چارچوب تفاهمنامه فی‌مابین از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به خود در این قانون به انجام برسانند. دستگاه‌های اجرایی مجازند تا یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای خود را به استثنای فصول (۱) و (۶)، در امور مربوط به زنان، خانواده و جوانان دستگاه متبوع خود هزینه نمایند.

* این بند را می‌توان مهمترین تحول لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ در حوزه زنان و خانواده قلمداد کرد چراکه در آن دستگاه‌های اجرایی مجاز شناخته شده‌اند که یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای خود را به استثنای فصول (۱) و (۶)، در امور مربوط به زنان، خانواده و جوانان دستگاه متبوع خود هزینه نمایند. هرچند که ذکر عبارت «مجازند» عملکرد این بند را در هاله‌ای از ابهام فرو برده است چرا که در این بند دستگاه مختار به این هزینه‌کرد شناخته شده‌اند.

بخش اول این بند که در ارتباط با مرکز امور زنان و خانواده است، در قانون بودجه سال گذشته نیز در قالب بند «۷۳» ذکر شده بود با این تفاوت که در سال گذشته مرکز امور زنان و خانواده موظف بود گزارش عملکرد این بند را از دستگاه‌های اجرایی ذیربط اخذ و هر ۶ ماه یکبار به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید، اما این بخش در لایحه سال ۱۳۹۲ حذف شده است.

۱. بند «ک» ماده (۲۰) برنامه پنجم: شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت تأمین شود.

بند «۸۰» - امتیاز کمک‌هزینه فوت و ازدواج

«۸۰» - در تمامی دستگاه‌های اجرایی، امتیاز کمک‌هزینه فوت و ازدواج ۶۵۰۰ و امتیاز حساب پس‌انداز کارکنان دولت (سهم دولت) ۱۵۰ تعیین و پرداخت می‌گردد.

* این بند در قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۰ نیز عیناً تکرار شده بود. با توجه به اینکه طبق ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری همه دستگاه‌های اجرایی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری نیستند و به تبع آن مشمول نظام پرداخت موضوع قانون مذکور نیز نمی‌باشند، بنابراین تعیین امتیاز کمک‌هزینه فوت و ازدواج و امتیاز حساب پس‌انداز برای آنان اصولاً قابلیت اجرا ندارد چراکه در نظام پرداخت دستگاه‌های مورد نظر امتیازی پیش‌بینی نشده است. این بند فقط برای دستگاه‌هایی قابل اجراست که عملاً قانون مدیریت خدمات کشوری را اجرا نموده‌اند، در این قبیل دستگاه‌ها نیز تعیین امتیاز باید از طریق تصویب قانون دائمی انجام شود تا نیازی به تکرار آن در هر سال نباشد. بدین ترتیب اصولاً این امر به قانون بودجه ارتباطی ندارد و در زمره مقررات استخدامی است.^۱

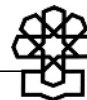
ب) بررسی اعتبارات دستگاه‌های اصلی مرتبط با حوزه زنان و خانواده

دستگاه‌های مرتبط با امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد:

۱. دستگاه‌هایی که موظف به سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان در حوزه زنان و خانواده هستند. از جمله این دستگاه‌ها می‌توان به شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و مرکز امور زنان و خانواده اشاره کرد.

۲. دستگاه‌هایی که شکل اجرایی داشته و به شکل خرد در حوزه‌های مختلف به‌ویژه در حوزه آموزش زنان و اعضای خانواده فعالیت می‌کنند؛ از جمله این دستگاه‌ها می‌توان به دانشگاه الزهرا (مختص خواهران)، دانشگاه حضرت معصومه (س) (مختص خواهران)، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران - آموزش زنان روستایی و شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمی خواهران اشاره کرد. لازم به ذکر است شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمی خواهران (که از تجمیع جامعه الزهرا و حوزه‌های علمی خواهران شکل گرفته است) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ به زیرمجموعه شورای عالی حوزه‌های علمی اضافه شده و در

۱. محمدرضا مالکی، گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور ۷. قانون مدیریت خدمات کشوری و نظام اداری، شماره مسلسل: ۱۲۲۳۸، بهمن‌ماه ۱۳۹۰.

سال‌های گذشته در قالب اشخاص کمک‌بگیر حقیقی و حقوقی اعتبار دریافت می‌کرده‌اند. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور برخی از دستگاه‌های حوزه زنان و خانواده دچار برخی از تحولات ساختاری شده و به زیرمجموعه سایر دستگاه‌ها منتقل شده‌اند. از جمله موارد می‌توان به نکات زیر اشاره کرد:

الف) شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده که مطابق اساسنامه خود، زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی است به زیرمجموعه نهاد ریاست‌جمهوری منتقل شده است.

ب) سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران - آموزش زنان روستایی در سنوات بودجه‌ای گذشته زیرمجموعه سازمان مرکز تعاون روستایی ایران و ذیل ردیف (۲۰۰۱۰۰) ذکر می‌شده است که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور به زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی (۱۵۱۰۰۰) منتقل شده است.

ج) دانشگاه الزهرا که در سنوات بودجه گذشته دارای ردیف مستقل بوده است (۱۱۴۷۰۰) به زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه‌ها و مؤسسات و مراکز آموزشی (۱۱۳۶۷۵) منتقل شده است.

د) دانشگاه حضرت معصومه (س) که در سنوات بودجه گذشته دارای ردیف مستقل بوده است (۱۲۷۴۹۰) به زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه‌ها و مؤسسات و مراکز آموزشی (۱۱۳۶۷۵) منتقل شده است.

ه) کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال گذشته دارای ردیف مستقل (۲۸۴۰۰۰) بوده و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ در پی تحولات ساختاری لایحه، به زیرمجموعه آموزش و پرورش منتقل شده است.

در ادامه مجموعه اعتبارات این دستگاه‌ها در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱. بررسی اعتبارات دستگاه‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۰

(میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			جمع	
		قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲
۱۰۱۰۰۰-۸	نهاد ریاست جمهوری- مرکز امور زنان و خانواده	۱۱۱,۴۰۹	۷۳,۸۸۵	-۳۳/۶۸	۳۰۰	۲۱۹	-۲۷/۰۰	۱۱۱,۷۰۹	۷۴,۱۰۴
۱۰۱۰۰۰-۳۰	شورای فرهنگی اجتماعی زنان ^(۱)	۱۴,۶۸۸	۱۲,۶۴۶	-۱۳/۹۰	۴۰۰	۲۶۸	-۳۳/۰۰	۱۵,۰۸۸	۱۲,۹۱۴
۱۱۳۶۷۵-۱۰	دانشگاه الزهرا	۳۶۸,۶۹۰	۵۹۷,۵۷۲	۶۲/۰۸	۵۳,۳۳۷	۶۱,۱۶۸	۱۴/۶۸	۴۲۲,۰۲۷	۶۵۸,۷۴۰
۱۱۳۶۷۵-۱۲۸	دانشگاه حضرت معصومه	۳۴,۱۸۱	۴۶,۵۷۵	۳۶/۲۶	۳۸,۶۹۳	۴۴,۴۰۸	۱۴/۷۷	۷۲,۸۷۴	۹۰,۹۸۳
۱۵۱۰۰۰-۲۸	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران-آموزش زنان روستایی ^(۲)	۲,۳۱۰	۱,۳۵۸	-۴۱/۲۱	۰	۰	۰/۰۰	۲,۳۱۰	۱,۳۵۸
۱۲۷۵۰۰-۱۸	شرکت سهامی پرورش فکری کودکان و نوجوانان ^(۳)	۴۵۱,۳۷۰	۴۸۳,۵۲۸	۷/۱۲	۲۶,۰۰۱	۲۲,۴۱۸	-۱۳/۷۸	۴۷۷,۳۷۱	۵۰۵,۹۴۶
۱۱۴۰۲۰-۳	شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران ^(۴)	۰	۲۱۳,۲۰۰	-	۰	۰	۰/۰۰	۰	۲۱۳,۲۰۰
	مجموع	۹۸۲,۶۴۸	۱,۴۲۸,۷۶۴	۴۵/۴۰	۱۱۸,۷۳۱	۱۲۸,۴۸۱	۸/۲۱	۱,۱۰۱,۲۷۹	۱,۵۵۷,۲۴۵

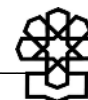
(۱) بر طبق اساسنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده این شورا زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی است و قوانین سنواتی بودجه‌ای نیز زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی ذکر می‌شده است اما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ این دستگاه، زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری ذکر شده است.

(۲) سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران - آموزش زنان روستایی در سنوات بودجه‌ای گذشته زیرمجموعه سازمان مرکز تعاون روستایی ایران و ذیل ردیف (۲۰۰۱۰۰) ذکر می‌شده است که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور به زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی (۱۵۱۰۰۰) منتقل شده است.

(۳) کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال گذشته دارای ردیف مستقل (۲۸۴۰۰۰) بوده و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ در پی تحولات ساختاری لایحه، به زیرمجموعه آموزش و پرورش منتقل شده است.

(۴) شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران (تجمع جامعه‌الزهرا و حوزه‌های علمیه خاوران) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ به زیرمجموعه شورای عالی حوزه‌های علمیه اضافه شده است. جامعه الزهرا در قانون بودجه سال

۱۳۹۱ در جدول (۱۲) و تحت عنوان کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی ۱۳۰,۰۰۰ میلیون ریال اعتبار دریافت نموده است. برای حوزه‌های علمیه خاوران نیز در جدول (۱۲) ۲۰,۰۰۰ میلیون ریال اعتبار در نظر گرفته شده بود.

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲، ۱,۵۵۷,۲۴۵ میلیون ریال در مجموع به دستگاه حوزه زنان و خانواده اختصاص یافته که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۱، ۴۱ درصد رشد داشته است. هرچند که این رشد عمدتاً ناشی از رشد اعتبار دستگاه‌های آموزشی چون دانشگاه الزهراء، دانشگاه حضرت معصومه و شورای سیاست‌گذاری حوزه علمیه خواهران است و دستگاه‌های کلان و تصمیم‌گیر حوزه زنان و خانواده یعنی مرکز امور زنان و خانواده و شورای فرهنگی اجتماعی زنان رشد منفی در اعتبارات خود داشته‌اند. مجموع اعتبارات مرکز امور زنان و خانواده با ۳۳/۶ درصد از به ۱۱۱,۷۰۹ میلیون ریال به ۷۴,۱۰۴ میلیون ریال کاهش یافته است، این کاهش اعتبار در هر دو بخش اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای است.

اعتبار شورای فرهنگی اجتماعی زنان نیز با ۱۴/۴ درصد از ۱۵,۰۸۸ میلیون ریال به ۱۲,۹۱۴ میلیون ریال کاهش یافته است.

نکته قابل تأمل دیگر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ انتقال شورای فرهنگی اجتماعی زنان به زیرمجموعه دستگاه‌های نهاد ریاست جمهوری است، این درحالی است که شورای فرهنگی اجتماعی زنان به لحاظ ساختاری زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی است. بدین ترتیب انتقال شورای فرهنگی اجتماعی زنان زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری مغایر با اساسنامه شورا است.

در کنار کاهش اعتبارات دو نهاد تأثیرگذار حوزه زنان و خانواده، اعتبار نهادهای دانشگاهی مختص زنان با افزایش اعتبار مواجه است. اعتبار دانشگاه الزهراء با ۵۶ درصد از ۴۲۲,۰۲۷ میلیون ریال به ۴۲۲,۰۲۷ میلیون ریال رسیده است. دانشگاه حضرت معصومه با ۲۵ درصد رشد اعتبار داشته است. رشد ۵۶ درصدی اعتبار دانشگاه الزهراء درحالی است که در جدول شماره ۹ لایحه و در قالب ردیف‌های ۶۷-۵۵۰۰۰۰ و ۶۸-۵۵۰۰۰۰ برای احداث پردیس‌های وابسته و توسعه دانشکده‌های علوم اجتماعی و پایه این دانشگاه ۱۵۰,۰۰۰ میلیون ریال اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای اختصاص یافته است.

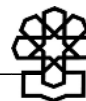
ج) بررسی اعتبارات برنامه‌ای حوزه زنان و خانواده

فرابخشی بودن حوزه زنان و خانواده موجب شده است که اعتبارات مرتبط با برنامه‌های حوزه زنان و خانواده مختص به دستگاه‌های فوق نباشد. نگاهی به پیوست شماره ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد، علاوه بر برنامه‌های ذکر شده ذیل دستگاه‌های ذکر شده در جدول ۱ برای برخی از دستگاه‌ها چون وزارت ورزش و جوانان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز برنامه‌هایی جهت حمایت از زنان و خانواده تعریف شده است.

این برنامه‌ها عبارتند از:

۱. ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده: اعتبار این برنامه به مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری اختصاص می‌یابد.
۲. حمایت از تشکلهای و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان: اعتبار این برنامه به مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و وزارت ورزش و جوانان اختصاص دارد.
۳. خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان: اعتبار این برنامه متعلق به شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده است.
۴. برنامه ساماندهی ازدواج جوانان: این برنامه از سوی وزارت ورزش و جوانان اجرا می‌گردد.
۵. کنترل جمعیت و تنظیم خانواده: اعتبار این برنامه در حقیقت به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت اجرای برنامه تنظیم خانواده اختصاص می‌یابد.^۱
۶. حمایت از خانواده و فرزندان: این برنامه زیرمجموعه دستگاه‌های جامعه المصطفی العالمیه (ردیف ۱۱۴۴۰۰) و سازمان بهزیستی کشور (ردیف ۱۳۱۵۰۰) قرار دارد.
۷. هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر: در راستای این برنامه دستگاه‌های متعددی اعتبار دریافت می‌کنند. از جمله این دستگاه‌ها می‌توان به سازمان اسناد و کتابخانه‌های ملی جمهوری اسلامی ایران، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت ورزش و جوانان، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان انرژی اتمی و... اشاره کرد.
۸. برنامه پرداخت مستمری و حق نگهداری والدین شهدا: اعتبار این برنامه به بنیاد شهید و امور ایثارگران اختصاص یافته است.
۹. برنامه حمایت از مدارس و طلاب حوزوی: این برنامه در راستای آموزش بانوان طلبه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ به شورای عالی حوزه‌های علمیه خواهران اختصاص یافته است. در ادامه هر یک از این برنامه‌ها در مقایسه با قانون سال ۱۳۹۱ و به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌داری مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. این برنامه بر طبق برنامه اول توسعه اعتبار دریافت می‌نماید.

جدول ۲. بررسی اعتبارات اختصاص یافته به برنامه‌های مرتبط با زنان و خانواده

(میلیون ریال)

کد برنامه	عنوان برنامه	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			جمع	
		قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲
۳۰۲۱۷	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۱۰۴,۱۰۸	۶۶,۸۸۵	-۳۵/۷۵	۰	۰	۰	۱۰۴,۱۰۸	۶۶,۸۸۵
۳۰۲۵۲	حمایت از تشکل‌ها و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان*	۳۱,۴۵۱	۲۵,۱۱۲	-۲۰/۱۶	۰	۰	۰	۳۱,۴۵۱	۲۵,۱۱۲
۳۰۲۶۱	خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	۱۴,۶۶۸	۱۲,۶۴۶	-۱۳/۷۹	۰	۰	۰	۱۴,۶۶۸	۱۲,۶۴۶
۳۰۲۸۷	برنامه ساماندهی ازدواج جوانان	۸۴,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	-۲۸/۵۷	۰	۰	۰	۸۴,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
۳۰۳۰۶	کنترل جمعیت و تنظیم خانواده	۲۰۳,۵۳۸	۱۳۳,۳۸۰	-۳۴/۴۷	۰	۰	۰	۲۰۳,۵۳۸	۱۳۳,۳۸۰
۳۰۴۰۱	حمایت از خانواده و فرزندان	۳۷۸,۶۶۹	۴۲۸,۲۶۴	۱۳/۱۰	۳۴۱,۰۱۳	۱۷۳,۴۶۴	-۴۹/۱۳	۷۱۹,۶۸۲	۶۰۱,۷۲۸
۳۰۴۷۰	برنامه پرداخت مستمری و حق نگهداری والدین شهدا	۱۰,۲۶۶,۴۹۸	۱۱,۹۰۴,۰۶۵	۱۵/۹۵	۰	۰	۰/۰۰	۱۰,۲۶۶,۴۹۸	۱۱,۹۰۴,۰۶۵
۳۰۴۸۰	هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر	۱,۲۱۵,۵۴۷	۱,۱۷۸,۴۶۲	-۳/۰۵	۲۰۰,۰۰۰	۱۳۲,۸۱۷	-۳۳/۵۹	۱,۴۱۵,۵۴۷	۱,۳۱۱,۲۷۹
۳۰۲۵۴	برنامه حمایت از مدارس و طلاب حوزوی - شورای عالی حوزه‌های علمیه خواهران	۰	۲۱۳,۲۰۰	۱۰۰/۰۰	۰	۰	۰/۰۰	۰	۲۱۳,۲۰۰
	مجموع	۱۲,۲۹۸,۴۷۹	۱۴,۰۲۲,۰۱۴	۱۴/۰۱	۵۴۱,۰۱۳	۳۰۶,۲۸۱	-۴۳/۳۹	۱۲,۸۳۹,۴۹۲	۱۴,۳۲۸,۲۹۵

* این برنامه زیرمجموعه مرکز امور زنان و خانواده و وزارت ورزش و جوانان قرار دارد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۱، ۷,۳۰۱ میلیون ریال از این برنامه متعلق به مرکز امور زنان و خانواده و ۲,۴۱۰ میلیون ریال متعلق به وزارت ورزش و جوانان است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۷,۰۰۰ میلیون ریال از اعتبار این برنامه برای مرکز امور زنان و خانواده و ۲,۴۱۰ میلیون ریال برای وزارت ورزش و جوانان است.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود بسیاری از برنامه‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده رشد منفی را تجربه کرده‌اند، برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده با ۳۶ درصد، حمایت از تشکله‌ها و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان ۲۰ درصد، خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان ۱۴ درصد و ساماندهی ازدواج جوانان ۲۸ درصد کاهش اعتبار داشته است. آنچه در زمینه کاهش اعتبارات برنامه‌ای حوزه زنان و خانواده حائز اهمیت است، کاهش چشمگیر برنامه ساماندهی ازدواج جوانان (۲۸/۵ درصد) است. با توجه به کاهش نرخ ازدواج در کشور و افزایش آمار طلاق در کشور به نظر می‌رسد دولت باید توجه بیشتری را به این حوزه معمول دارد. در سال ۱۳۹۰ نسبت ازدواج به طلاق در کل کشور، ۶/۱ درصد بوده است بدین معنی که در مقابل هر ۶/۱ ازدواج ثبت شده یک طلاق به ثبت رسیده است^۱ که رقم قابل توجهی است.

نکته حائز اهمیت آنکه اگرچه جدول فوق در مجموع رشد ۱۱ درصدی مجموع برنامه‌های حوزه زنان و خانواده را نشان می‌دهد، اما بایستی به این نکته توجه کرد که این افزایش رشد به علت اضافه شدن برنامه «حمایت از مدارس و طلاب حوزوی - شورای عالی حوزه‌های علمیه خواهران» می‌باشد. بدون لحاظ کردن این برنامه، بخش اعظم برنامه‌های ذکر شده رشد منفی دارند.

۱. سازمان ثبت احوال کل کشور.

د) بررسی اعتبارات لحاظ شده در ردیفهای متفرقه برای موضوع زنان و خانواده

علاوه بر اعتبارات یاد شده برای موضوع زنان و خانواده در جدول شماره ۹ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور نیز اعتباراتی در قالب ردیفهای متفرقه نیز در نظر گرفته شده است.

(میلیون ریال)

جدول ۳. بررسی اعتبارات لحاظ شده در ردیفهای متفرقه برای موضوع زنان و خانواده

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	درصد رشد
۵۵۰۰۰۰-۳۴	وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات برای گسترش کسب‌وکار خانگی موضوع مواد (۸۰) و (۱۰۴) برنامه پنجم توسعه	۰	۰	۰/۰۰	۲۵۰۰۰۰	۱۸۶،۵۵۰	-۲۵/۳۸	۲۵۰،۰۰۰	۱۸۶،۵۵۰	-۲۵/۳۸
۵۵۰۰۰۰-۶۰	اجرای برنامه پزشک خانواده	۲،۴۲۰،۰۰۰	۲۰،۴۷۰،۰۰۰	۸۲۱/۳۶	۰	۰	۰/۰۰	۲،۴۲۰،۰۰۰	۲۰،۴۷۰،۰۰۰	۸۲۱/۳۶
۵۵۰۰۰۰-۶۱	کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور	۰	۱۵،۰۰۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰	۰	۰	۰/۰۰	۰	۱۵،۰۰۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۶۷	دانشگاه الزهرا - احداث پردیس‌های وابسته (۳ استان براساس اهداف کارگروه ماده (۲۱۵) قانون برنامه پنجم)	۰	۰	۰/۰۰	۱۲۰،۰۰۰	۱۲۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰	۰	۱۲۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۶۸	دانشگاه الزهرا - توسعه دانشکده علوم اجتماعی و علوم پایه براساس اهداف کارگروه ماده (۲۱۵) قانون برنامه پنجم)	۰	۰	۰/۰۰	۳۰،۰۰۰	۳۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰	۰	۳۰،۰۰۰	۱۰۰/۰۰

همان‌طور که ملاحظه می‌شود بسیاری از موارد یاد شده در جدول (۱۲) برای اولین بار در لایحه سال ۱۳۹۲ ذکر شده‌اند؛ از جمله این موارد می‌توان به کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور و اعتبارات در نظر گرفته شده برای دانشگاه الزهرا اشاره کرد.

علاوه بر این در راستای منویات مقام معظم رهبری در جمع مردم خراسان شمالی و لزوم افزایش جمعیت کشور و همچنین اجرای سیاست‌های وضع شده از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی جهت افزایش باروری مصوب در ردیف ۶۱-۵۵۰۰۰۰ جهت کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است.

۲. مقایسه برنامه‌های حوزه زنان خانواده با مواد برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

از آنجا که برنامه‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی کشور به‌عنوان مهمترین تجلی‌گاه سیاست‌ها و اهداف فرادستی نظام، بایستی نقش مهمی در جهت‌گیری فرآیند برنامه‌ریزی بودجه دارا باشند، در ادامه هریک از برنامه‌های حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انطباق داده شده است تا مشخص شود تا چه میزان در برنامه‌ریزی تدوین شده در بودجه کشور در حوزه زنان و خانواده به مواد قانون برنامه پنجم توسعه توجه شده است.

جدول ۴. انطباق مواد برنامه پنجم توسعه با برنامه‌های حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه

موضوع مواد برنامه پنجم	برنامه‌های مرتبط
گسترش و ترویج حجاب و عفاف (ماده (۳)، (۲۰۹) و (۱۹۶))	-
ارتقای شاخص‌های کیفی دانشگاه‌ها و تأمین آموزش‌های مورد نیاز متناسب با نقش دختران و پسران (ماده ۱۵)	-
تأمین بیمه پایه سلامت نخبگان و خانواده وی (بند «ه» ماده (۱۸))	-
تقویت نظام مشاوره دانش‌آموز و خانواده وی (۱۹)	-
حمایت از خانواده‌های شهید و ایثارگر (ماده (۲۰)، (۴۴)، (۶۰)، (۵۷)، (۴۵) و (۶۵))	برنامه پرداخت مستمری و حق نگهداری والدین شهید، برنامه مربوط به هزینه‌های شاهد و ایثارگر (۳۰۴۷۰) و (۳۰۴۸۰)
پزشک خانواده (ماده (۳۴)، (۳۵)، (۳۸) و (۳۲))	اجرای پزشک خانواده (ردیف ۶۰-۵۵۰۰۰۰ متفرقه)
توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (۳۴ و ۳۹)	-
تسهیل ازدواج جوانان (۴۲)	برنامه ساماندهی ازدواج جوانان (۳۰۲۸۷)
گسترش کسب‌وکار و خانگی (ماده (۸۰))	وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات برای گسترش کسب‌وکار خانگی (ردیف ۵۵۰۰۰۰-۳۴)
توجه به مسکن زوج‌های جوان (ماده (۱۷۶))	-
حمایت از خانواده‌های زندانیان بی‌بضاعت (ماده (۲۱۱))	-
سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی (ماده (۲۲۷))	-
برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده (ماده (۲۳۰))	-

همان‌طور که ملاحظه می‌شود علیرغم توجه ویژه برنامه پنجم توسعه به حوزه زنان و خانواده، و لزوم انعکاس این مواد در لایحه بودجه، تعداد برنامه‌های مرتبط با این حوزه بسیار ناچیز می‌باشد. از مهمترین خلأهای برنامه‌ای می‌توان به توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، سند ملی امنیت بانوان و کودکان و برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده اشاره کرد. امری که با گذشت دو سال از قانون برنامه پنجم قابل تأمل است.

پیشنهادها

۱. اصلاح بندهای «۶۷» و «۶۹»

با توجه به اینکه بند «۶۷» با موضع تأمین مسکن خانواده شهدا و جانبازان و بند «۶۹» با موضوع تحصیل رایگان خانواده شهدا و جانبازان چند سال پیاپی در قوانین بودجه‌ای تکرار می‌گردد، با توجه به اینکه لایحه بودجه جایگاه احکام موقت سالیانه می‌باشد، پیشنهاد می‌گردد این موضوعات در قالب «طرح خدمات‌رسانی به ایثارگران» پیگیری شده و تبدیل به قانون شود.

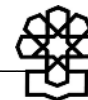
۲. اصلاح بند «۷۰» ماده واحده

الف) در ماده (۷۰) لایحه بودجه دستگاه‌های اجرایی مجاز شناخته شده‌اند، تا یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای خود را به استثنای فصول (۱) و (۶)، در امور مربوط به زنان، خانواده و جوانان دستگاه متبوع خود هزینه نمایند. پیشنهاد می‌گردد با توجه به سلیقه‌ای عمل کردن دستگاه‌های اجرایی در این رابطه و اجرایی شدن واقعی این بند، عبارت «مجاز» به «مکلف‌اند» تغییر پیدا کند.

ب) ضمناً با توجه به اینکه این اعتبار به دو حوزه جوانان و زنان و خانواده اختصاص می‌یابد، جهت ایجاد هماهنگی در هزینه‌کرد دستگاه‌ها برای این دو موضوع، پیشنهاد می‌شود سهم این دو، به صورت مساوی مشخص گردد.

۳. با توجه به اینکه براساس اساسنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان این شورا زیر نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی است، اما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور این دستگاه، زیرمجموعه نهاد ریاست‌جمهوری ذکر شده است، پیشنهاد می‌گردد شورای فرهنگی اجتماعی زنان به زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۱۳۶۰۰) اضافه شود.

۴. با توجه به تصویب سیاست‌های جمعیتی در شورای عالی انقلاب فرهنگی و تغییر سیاست‌های جمعیتی کشور از روند کاهشی به سمت تشویق به افزایش جمعیت، پیشنهاد می‌گردد عنوان برنامه کنترل جمعیت و تنظیم خانواده (۳۰۳۰۶) به بهداشت باروری تغییر نام پیدا نماید.

۵. علیرغم توجه قانون برنامه پنجم توسعه به موضوع حجاب و عفاف، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ موضوع «حجاب و عفاف» که در سال گذشته در بند «۸۴» ماده واحده ذکر شده بود، حذف شده است. علاوه بر این برای موضوع «ساماندهی مد و لباس» نیز اعتباری در نظر گرفته نشده است. امری که نیازمند توجه ویژه نمایندگان محترم است.

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.
۳. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور.
۴. قانون برنامه پنجم توسعه.
۵. مالکی، محمدرضا. گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.۷. قانون مدیریت خدمات کشوری و نظام اداری، شماره مسلسل: ۱۲۲۳۸، بهمن‌ماه ۱۳۹۰.
۶. سازمان ثبت احوال کشور.

شماره مسلسل: ۱۲۹۰۰

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۳۶. حوزه زنان و خانواده

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین‌کنندگان: آسیه ارحامی، اکرم باجلان

ناظران علمی: سینا کلهر، ایوان مسعودی اصل

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱۲/۲۲